

UPRAWNIENIA ZWIĄZANE Z RODZICIELSTWEM

ZWOLNIENIE LEKARSKIE W CZASIE CIĄŻY

W ciąży przysługuje Ci prawo do wykorzystania 270 dni zwolnienia lekarskiego, m.in. z powodu powikłań ciąży, złego samopoczucia, zagrożenia poronieniem lub porodem przedwczesnym. W tym okresie przysługuje Ci 100% średniego miesięcznego wynagrodzenia (z ostatnich 12 miesięcy).

URLOP MACIERZYŃSKI

To obowiązkowy urlop, który przysługuje Ci po porodzie, bez względu na rodzaj umowy o pracę, na podstawie której jesteś zatrudniona. Długość urlopu macierzyńskiego zależy od liczby dzieci urodzonych przy jednym porodzie i wynosi:

- 20 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie,
- 31 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie,
- 33 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie,
- 35 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie,
- 37 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie.

Przed przewidywaną datą porodu możesz wykorzystać 6 tygodni urlopu macierzyńskiego, w tym przypadku po porodzie przysługuje Ci pozostały czas urlopu – 14 tygodni. Każda kobieta musi obowiązkowo wykorzystać 14 tygodni urlopu macierzyńskiego, pozostałe 6 może przekazać (ubezpieczonemu) ojcu dziecka, lub innemu członkowi rodziny, który zajmie się wychowaniem dziecka, a w celu sprawowania tej opieki przerwał działalność zarobkową.

URLOP RODZICIELSKI

Urlop rodzicielski, w odróżnieniu od macierzyńskiego, nie jest obowiązkowy i przysługuje łącznie obojgu rodzicom. Można go rozdzielić pomiędzy rodziców, wykorzystać w całości lub w częściach.

Rodzice dziecka mają prawo do urlopu rodzicielskiego w wymiarze do:

- 41 tygodni – w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie;
- 43 tygodni – w przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka przy jednym porodzie.

Urlop rodzicielski można wykorzystać jednorazowo lub w maksymalnie 5 częściach.

Urlop rodzicielski dla pracownicy - rodzica dziecka posiadającego zaświadczenie „Za życiem” został wydłużony do 65 tygodni w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie lub 67 tygodni w przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka przy jednym porodzie.

SYTUACJE SZCZEGÓLNE ZWIĄZANE Z UDZIELANIEM URLOPU MACIERZYŃSKIEGO

OSIEM TYGODNI URLOPU MACIERZYŃSKIEGO MUSI OBOWIĄZKOWO WYKORZYSTAĆ PRACOWNICA:

- w razie urodzenia martwego dziecka lub jeżeli zgon dziecka nastąpił przed upływem 8. tygodni życia lub po upływie 8. tygodni życia,
- w razie urodzenia dziecka wymagającego opieki szpitalnej pracownica, która wykorzystwała po porodzie 8. tygodni urlopu macierzyńskiego, pozostałą część tego urlopu może wykorzystać w terminie późniejszym, po wyjściu dziecka ze szpitala,
- legitymująca się orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- przebywająca w szpitalu albo innym zakładzie leczniczym,
- w przypadku porzucenia dziecka lub umieszczenia dziecka, na podstawie orzeczenia sądu, w pieczy zastępczej, w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym albo w zakładzie rehabilitacji leczniczej.

URLOP TACIERZYŃSKI

Urlop tacierzyński jest częścią urlopu macierzyńskiego, niewykorzystaną przez Ciebie i zależy od tego, czy zgodzisz się na wykorzystanie przez ojca dziecka swojej części urlopu. Jeżeli wykorzystasz 14 tygodni urlopu macierzyńskiego, wówczas ojcu Twojego dziecka przypadnie 6 tygodni urlopu tacierzyńskiego, gdyż stanowi to niewykorzystaną przez Ciebie część urlopu macierzyńskiego, z przysługujących Tobie 20 tygodni.

URLOPU NIE MOŻNA PODZIELIĆ NA CZĘŚCI. OJCIEC DZIECKA MUSI SKORZYSTAĆ Z NIEGO ZARAZ PO REZYGNACJI PRZEZ CIEBIE Z POZOSTAŁEJ CZĘŚCI URLOPU MACIERZYŃSKIEGO.

URLOP OJCOWSKI

Ojciec dziecka ma prawo do urlopu ojcowskiego w wymiarze do 2 tygodni, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 12 miesiąca życia, niezależnie od tego, czy obecnie na urlopie przebywa także mama dziecka. Urlop ten może być wykorzystany jednorazowo, albo w nie więcej niż w 2 częściach (każda nie krótsza niż tydzień).

ZASIŁEK MACIERZYŃSKI

Zasiłek macierzyński przysługuje przez okres urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego (w związku z przyjęciem dziecka na wychowanie), urlopu rodzicielskiego oraz urlopu ojcowskiego. Okres wypłaty zasiłku za okres odpowiadający okresowi urlopu macierzyńskiego lub urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego wynosi:

- ⇒ 20 tygodni w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie,
- ⇒ 31 tygodni w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie,
- ⇒ 33 tygodnie w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie,
- ⇒ 35 tygodni w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie,
- ⇒ 37 tygodni w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie.

Przysługuje on w wysokości 100% podstawy wymiaru zasiłku.

Okres wypłaty zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu rodzicielskiego wynosi:

- ⇒ 41 tygodni w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie,
- ⇒ 43 tygodnie w przypadku urodzenia dwojga lub więcej dzieci przy jednym porodzie.

Przysługuje on w wysokości 70% podstawy wymiaru zasiłku.

Każdemu z ubezpieczonych – rodziców dziecka przysługuje wyłączne prawo do 9 tygodni urlopu rodzicielskiego z powyższego wymiaru urlopu. Prawa tego nie można przenieść na drugiego z rodziców dziecka. Ojcu dziecka przysługuje 70% podstawy zasiłku za okres 9 tygodni urlopu rodzicielskiego.

Za cały okres urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego wypłacany jest jeden zasiłek w wysokości 81,5%.

Źródło:

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465).

Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 1732, z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 maja 2023 r. w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem oraz dokumentów dołączanych do takich wniosków (Dz. U. z 2023 r. poz. 937).

Florek L., Pisarczyk Ł.: *Prawo pracy*. C.H. Beck, Warszawa 2023.

Szok N., Terlecki R.: *Prawo pracy w praktyce*. C.H. Beck, Warszawa 2023.